

Länge leve folkhögskolan!

Om det inte vore för folkhögskolan hade jag inte skrivit det här. Jag hade inte sålt massor av resereportage eller fått en enda pjäs uppsatt. Jag hade antagligen inte fattat att jag var bra på nånting, utan stirrat mig blind på det faktum att jag var utbildad och därmed lagt mig ner för att aldrig resa mig igen.

Men av en tillfällighet kom jag in på en folkhögskola och fick lust att utvecklas. Det har inte i första hand att göra med vad som lärdes ut, utan sättet det gjordes på. Alla hade något att tillföra oavsett om man var lärare eller elev. Allas erfarenheter hade ett värde och kunde tillämpas i klassrummet.

Jag hade inte haft en aning om att jag hade så mycket att komma med, eller att man kunde samtala sig till kunskap. En lärare kallade det för bildning, inte utbildning, och plötsligt var det hur lätt som helst att förstå hur saker och ting fungerade, hur andra människor tänkte, vem man själv var i sammanhanget och vad man kunde göra.

Av bara farten lärde vi oss dessutom maskinskrivning och mörkrumsteknik och reviderade våra fördomar om matbespisning. Idéerna och insikterna flödade. Äntligen fattade jag att det var ett privilegium att vara svensk. I det här landet kan man bli vad som helst. Det enda som begränsar en är man själv.

Jag vet inte vad som händer efter 20, men det är då självförtroendet får sig en knäck. Att lämna tonåren är som att vakna ur en hormonell hallucination av hybris, umgänge och sexuella och intellektuella erövringar, och upptäcka att jaha, så var det inget mer med det. Bara plikter. Man är stor. Man ska klara sig själv. Man har ingen aning. Alla andra verkar veta precis. Man famlar, har ingenstans att bo, går nån kurs, spricker i tentan, reser med Transsibiriska, kommer hem med gulsot, kastar sig in i ett seriöst förhållande, skaffar en katt eller tre, gör slut, gör upp om delad vårdnad, jobbar på restaurang och får sparken, går på a-kassa och tror att livet är en räcka av dagar som man inte kan göra något åt.

Man gör ingen skillnad och kan inte ingripa i sitt eget öde. Det är bara att stå ut tror man, men hur fel har man inte? Hur fel som helst! Varje dag betyder hundra nya erfarenheter och allt man är med om är ett kapital att ösa ur. Jag vet inte varför det ibland är så svårt att fatta det. Jag lever – därför är jag rik.

På folkhögskolorna är det en självklarhet. Där har de förstätt vad en människa rymmer och att man med sin blotta närvaro är en tillgång. Det är en insikt som är svår att komma fram till på egen hand. Ibland går det, men för det mesta behövs hjälp på traven. Som jag fick den där gången, och i demokratisk anda dessutom. Bättre sammanhang att bli varse sitt människovärde får man leta efter. Hurra för folkhögskolorna!

© Tina Messing

Även publicerad i Stockholm City 2 februari 2006